

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Başbakan Binali YILDIRIM** tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 99. maddesi gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Ertuğrul KÜRKÇÜ

İzmir Milletvekili

6 Temmuz 2017'de Türkiye'nin aday üyesi olduğu Avrupa Birliği'nin (AB) yasama organı Avrupa Parlamentosu'nda (AP) oylanan “Türkiye'nin 2016 İlerleme Raporu” 477 evet, 64 hayır, 97 çekimser oyla kabul edilmiştir. Raporda, özellikle 16 Nisan Referandumuna sunulan Anayasa değişikliği paketinin hukukun üstünlüğüne ve kuvvetler ayrılığı ilkesine aykırı olduğu belirtilmekte ve mevcut haliyle yürürlüğe girmesi halinde üyelik müzakerelerinin “derhal ve resmen askıya alınması” için AB üye ülkeleri ve Avrupa Komisyonu'na çağrıda bulunmaktadır. Raporda HDP Eş Genel Başkanları Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ ile birlikte 11 milletvekili ve 85 DBP'li Belediye Başkanının cezaevinde tutulmaları; OHAL kapsamında alınan tedbirlerin çok sayıda yurttaş mağdur etmenin yanı sıra temel özgürlükleri zedelemesi; kamu görevlilerinin toplu işten çıkarılmaları, medyada kitlesel tasfiye, gazeteci, akademisyen, insan hakları savunucuları ve seçilmişlere yönelik tutuklamalar kınanmaktadır.

25 Nisan 2017'de Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi'nde (AKPM) de “2016 Türkiye İzleme Sonrası Diyalog Raporu”nun 113 evet, 45 hayır ve 12 çekimser oyla kabulünün ardından Türkiye yeniden İzleme Süreci'ne alınmıştır. AKPM kararında da tutuklu vekillerin serbest bırakılması, kitlesel temizliklerin sona erdirilmesi, OHAL'in kaldırılması, OHAL inceleme komisyonunun göreve başlaması, tutukluluk hallerindeki istisnai uygulamaların kaldırılması, avukat görüşlerine izin verilmesi, mal-mülke el konulmasının geçici olduğu kabulüyle yargı denetimine açılması, kamu görevlilerinin cezasızlığına son verilmesi, CPT raporu üzerindeki yasağın kaldırılması, gazeteciler ve insan hakları savunucularının serbest bırakılması, ifade özgürlüğünün önünün açılması, TMY'nin değiştirilmesi (...) vb. temel hak ve özgürlük ihlallerinin giderilmesi önerilmiştir.

AP ve AKPM kararlarında atıfta bulunulan Avrupa Konseyi'nin anayasal danışma organı Venedik Komisyonu da 13 Mart 2017'de yayınladığı raporda 16 Nisan'da referanduma sunulan anayasa değişikliğinin kuvvetler ayrılığı ilkesine aykırı olduğuna, yargı bağımsızlığının daha da zedelendiğine, OHAL altında ve KHK'lerle yapılan düzenlemeler nedeniyle referandumun demokratik açıdan uygun bir ortamda yapılmayacağına dikkat çekmiştir.

AKP Genel Başkanı, siz ve hükümetiniz üyeleri her üç raporu da sert bir dille eleştirmiş, özellikle AB raporunun “tarafli olduğu, iade edileceği, yok hükmünde olduğu”nu belirtmiştir. Bununla birlikte, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 18 maddesinden 14'ünü askıya alan OHAL kararnamesi ve onu izleyen KHK'ler 20 Temmuz 2016'dan bu yana devletin işleyişinde temel hak ve özgürlüklerin gözetilmediğini şüpheye yer bırakmayacak açıklıkla ortaya koymaktadır. Hükümetinizin temel hak ve özgürlüklerle güvenliği ilgilendiren bütün temel kararlarda KHK'leri istisnai bir uygulama değil bir kural olarak benimsemesinin yanısıra Cumhurbaşkanına yürürlükteki Anayasaya da aykırı hak ve yetkiler tanıyan anayasa değişiklikleri ülkenin otoriter bir yönetime götürüldüğü konusunda yaygın kaygılara yol açmaktadır. Kurucu üyesi olduğumuz insan hakları, demokrasi ve hukuk devleti ilkelerine dayalı uluslararası kurumlar ve ülkelerle giderek şiddetlenen ihtilaflar ise Türkiye'nin demokratik ülkeler topluluğundan da giderek kopmakta ve yalnızlaşmakta olduğunu düşündürmektedir.

Bu gerekçeyle;

1. AP raporu tarafınızdan “yok hükmünde” ilan edilse de hükmünü yürütmekte olduğuna göre, büyük çoğunlukla kabul edilen temel hak ve özgürlüklere ilişkin uyarılar dikkate alınarak hükümetinizce yeni bir düzenleme yapılacak mıdır?
2. AKPM'de alınan izleme kararı bağlamında hükümetiniz üyesi olduğu bu kurum nezdinde ne tür bir çalışma yürütmektedir? Kararda ifade edilen temel hak ve özgürlükler konusundaki uyarıları dikkate alarak yeni bir düzenleme yapılacak mıdır?
3. 16 Nisan referandumunun sayım işlemleri sırasında oluşan birçok şaibe, muhalefet partilerince ifade edilmiş, bu doğrultuda birçok hukuksal başvuru yapılmıştır. Venedik Komisyonu'nun anayasa değişikliklerinin “demokratik olmadığı”na ilişkin raporu da dikkate alındığında hükümetinizce referandumun meşruiyetini uluslararası düzlemde savunmak amacıyla bir çalışma yürütölmekte midir? Varsa hangi kurumlar nezdinde ve hangi bağlamda yürütölmektedir?
4. Yukarıda atıfta bulunulan her üç raporda da sizce “yanlış” ya da “tarafli” bölümler veya maddeler hangileridir? “Doğru”su nasıl olmalıdır?

5. Yukarıda anılan üç rapor da OHAL yönetimiyle ve KHK'lerin temel hak ve özgürlükleri kısıtladığını tespit etmekte ortaklaşmaktadır. Bu raporlar ışığında OHAL'in kaldırılması planlanmakta mıdır? OHAL'in kaldırılması için bir tarih belirlenmiş midir? Ne zaman kaldırılması planlanmaktadır?
6. Türkiye'nin 60 yılı aşkın bir süredir üyesi olduğu ya da "üyelik müzakereleri için tarih alma"ya tarihsel bir önem atfettiği kurumların ve üye ülkelerin özellikle son iki yıl içinde hükümetinize yönelik ağır eleştirilerinin gerçek nedeni nedir?
7. Türkiye'yi Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) çerçevesinde yönetmeye ve "demokrasi"yi Avrupa Konseyi standartlarında gerçekleştirmeye çağıran kararları "yok hükmünde" saydığınıza göre, bu çok ciddi kararlardan sonra Avrupa Konseyi üyeliği ve Avrupa Birliği üyelik müzakerelerini sürdürmek hükümetiniz için hala siyasi ve tarihi bir anlam taşımakta mıdır?
8. Hükümetiniz Türkiye'yi AİHS ile çerçevelenen hukuk ve uygarlık alanı dışına çekmeyi mi düşünmektedir? Öyle ise varolan uluslararası ilişkiler dünyasında Türkiye'ye AİHS'e alternatif olarak hangi hukuk ve uygarlık çerçevesini önermektedir?